

UZASADNIENIE

Projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” na lata 2010-2012 stanowi kontynuację realizacji celów operacyjnych zawartych we wcześniejszych uchwałach RMK dotyczących Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2004-2006 i Miejskiego Programu Ochrony i Promocji Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2007-2009. Wyniki realizacji wyżej wskazanych Programów, a także aktualizacja informacji na temat potrzeb i uwarunkowań zdrowotnych mieszkańców Miasta, zawarte są w Raportach o stanie zdrowia mieszkańców Krakowa i jego uwarunkowaniach za lata: 2004, 2005, 2006, 2007, zamieszczonych na stronach Miejskiej Prezentacji Internetowej „Magiczny Kraków” pod adresem - www.krakow.pl/miasto/zdrowie/?id=raport/info.html

Niezależnie od kompleksowego monitorowania realizacji celów operacyjnych zawartych w ww. Programach, które odbywa się poprzez przygotowywane przez Urząd Miasta Krakowa Raporty należy zwrócić uwagę na następujące zadania z zakresu zdrowia publicznego wykonywane przez Gminę Miejską Kraków.

Nakłady finansowe na realizację zadań inwestycyjnych w zakresie realizacji programu dostosowawczego pomieszczeń i urządzeń szpitali miejskich oraz Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego od 1999 r. przedstawiają się następująco: łącznie z Budżetu Miasta Krakowa w latach 1999 – 2009 na realizację zadań inwestycyjnych w Szpitalu Specjalistycznym im. S. Żeromskiego, Szpitalu Miejskim Specjalistycznym im. G. Narutowicza, Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym przeznaczono ponad 76 000 000 zł. W ramach ww. środków finansowych w poszczególnych latach zmodernizowano następujące oddziały szpitalne: Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego: Oddział Diagnostyki Obrazowej, Oddział Urologii, Oddział Chirurgii Ortopedyczno – Urazowej, Oddział Neurologii - Pododdział Udarowy, Oddział Zakaźny i Dermatologii, Oddział Wewnętrzny, Szpitalny Oddział Ratunkowy wraz z ładowiskiem, Oddział Otolaryngologii i Poradni, Oddział Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowy, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza: Oddział Urologii, Oddział Chirurgii Ogólnej, Oddział Kardiologii, Centralna Sterylizatornia, Szpitalny Oddział Ratunkowy wraz z ładowiskiem, Oddział Urazowo – Ortopedyczny, Blok Operacyjny, Zakład Opiekuńczo-Leczniczny: Pawilon Nr I, Pawilon Nr II.

Nakłady finansowe na realizację programów profilaktyki zdrowotnej w latach 2004-2009 przedstawiają się następująco: łącznie z Budżetu Miasta Krakowa w latach 2004-2009 na realizację programów profilaktyki zdrowotnej przeznaczono środki w wysokości: 18 082 028 zł. Poszczególnymi programami profilaktyki zdrowotnej objęto następującą liczbę mieszkańców Miasta Krakowa:

- [Program profilaktyki i edukacji przedporodowej "Szkoła rodzenia"](#) – 1 070 osób (lata 2007-2009),
- [Program wczesnego rozpoznawania raka szyjki macicy](#) – 33 258 osób,
- [Program profilaktyki raka prostaty](#) – 3 090 (lata 2007-2009) osób,
- [Program profilaktyki astmy i chorób alergicznych](#) – 25 600 osób,
- [Program prewencji miażdżycy, cukrzycy typu 2 i nadciśnienia](#) – 81 165 osób,
- [Program wczesnego rozpoznawania raka jelita grubego](#) – 9 097 osób,
- [Program profilaktyki raka tarczycy](#) – 9 797 osób,
- [Program profilaktyki próchnicy u dzieci](#) – 16 269 osób,
- [Program profilaktyki wad postawy](#) – 14 199 osób,
- [Program szczepień ochronnych przeciw grypie mieszkańców Miasta Krakowa po 65 roku życia](#) – 17 862 osoby (lata 2007-2009),
- [Program edukacyjno - profilaktyczny wczesnego wykrywania raka piersi](#) – 21 893 osoby

W ramach realizacji zadań uznanych przez Dzielnice Miasta Krakowa za priorytetowe w zakresie profilaktyki zdrowotnej z Budżetu Miasta Krakowa w latach 2000 – 2008 przeznaczono środki w wysokości: 3 943 357 zł.

Istotnym zagadnieniem pozostaje kwestia organizacji medycyny szkolnej. Jednym z celów polityki zdrowotnej Miasta Krakowa, określonych w Miejskim Programie Profilaktyki i Promocji Zdrowia „Zdrowy Kraków 2004-2006” była poprawa zdrowotności dzieci i młodzieży. W celu uporządkowania zagadnień związanych z medycyną szkolną oraz poprawy jej organizacji i funkcjonowania Gmina Miejska Kraków podpisała w dniu 26 kwietnia 2005 r. porozumienie z Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie stanowiące pisemną deklarację woli współpracy w zakresie realizacji zadań publicznych w ochronie zdrowia i profilaktyki zdrowotnej w tym m.in. realizację zadań z zakresu organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą. W wyniku podjętych prac w dniu 21 czerwca 2005 r. zostało przyjęte do realizacji Zarządzenie Nr 1088/2005 Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie zasad organizacji medycyny szkolnej w samorządowych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków na lata 2005-2006, które ustaliło zasady organizacji medycyny szkolnej w latach 2005-2006 oraz podział zadań, mający na celu zorganizowanie funkcjonowania medycyny szkolnej. W związku z przyjętym do realizacji Uchwałą Nr CXIX.1275/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 października 2006 r. Miejskim Programem Ochrony i Promocji Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2007-2009 zostało przygotowane Zarządzenie Nr 1138/2007 Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie zasad organizacji medycyny szkolnej w samorządowych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków na lata 2007-2009. W przyjętym Zarządzeniu ustalony został podział zadań mający na celu zorganizowanie funkcjonowania medycyny szkolnej w samorządowych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Miasto Kraków podjęło w latach 2005-2009 działania zmierzające do poprawy organizacji i funkcjonowania medycyny szkolnej w samorządowych placówkach oświatowo - wychowawczych. Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa uporządkowały i uszczegółowiły zadania poszczególnych komórek organizacyjnych w Urzędzie Miasta Krakowa właściwych ds. zdrowia i ds. edukacji. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wskazały na konieczność zintensyfikowania działań w celu objęcia profilaktyczną opieką zdrowotną, zwłaszcza lekarską i dentystyczną, jak największej populacji dzieci i młodzieży. Badania wskazują bowiem, że problemy te, a zwłaszcza wady postawy i próchnica zębów stanowią istotne problemy zdrowotne populacji dzieci. W latach 2004 – 2009 ze 198 szkolnych gabinetów pomocy przedlekarskiej zmodernizowano i przystosowano do wymogów technicznych i sanitarnych, wynikających z przepisów prawa 172 gabinety profilaktyki zdrowotnej w szkołach dla których organem prowadzącym jest Miasto Kraków. W związku z tym 26 gabinetów pomocy przedlekarskiej wymaga dostosowania do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakimi powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2006 Nr 213, poz. 1568 z późn. zm.).

Ponadto w latach 2004 – 2009 Miasto Kraków przeznaczyło z Budżetu środki finansowe na realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia przez inne niż miejskie publiczne zakłady opieki zdrowotnej w wysokości: Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Krakowie – 1 050 000 zł; Szpital Uniwersytecki w Krakowie – 799 845 zł, Krakowskie Pogotowie Ratunkowe – 1 272 009 zł.

Od roku 2003 Miasto Kraków utrzymuje funkcjonowanie Całodobowego Telefonu Informacji Medycznej (istniejącego uprzednio od lat 80 w strukturach Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego). Rocznie operatorzy infolinii udzielają: 297 000 informacji dotyczących: osób zaginionych na terenie Krakowa, ośrodków udzielających bezpłatnej pomocy dla osób uzależnionych, ich rodzin, ofiar przemocy domowej, klubów „Anonimowych Alkoholików (AA)” oraz telefonów zaufania dla tych osób, z terenu Miasta Krakowa, adresów i numerów telefonów świadczeniodawców wraz ze wskazaniem rodzaju udzielanych świadczeń medycznych, adresów i numerów telefonów świadczeniodawców udzielających świadczeń z zakresu pomocy społecznej i opieki paliatywno-hospicyjnej z terenu Miasta Krakowa, adresów i numerów telefonów

realizatorów miejskich, dzielnicowych i autorskich programów zdrowotnych z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia oraz leczenia uzależnień z terenu Miasta Krakowa, adresów i numerów telefonów organizacji pozarządowych prowadzących działalność w dziedzinie ochrony zdrowia i działających na terenie Miasta Krakowa, udzielania informacji o dostępności do świadczeń medycznych (czas oczekiwania na wykonanie usługi medycznej) u poszczególnych świadczeniodawców. W latach 2003 – 2009 na realizację ww. zadania z Budżetu Miasta Krakowa przeznaczono środki finansowe w wysokości: 1 351 062 zł.

Ocena dotychczasowych działań Miasta Krakowa w zakresie ochrony zdrowia jego mieszkańców (przedstawiona powyżej) uzasadnia przyjęcie zaproponowanych kierunków działania tj.: systematycznej aktualizacji informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Miasta, koordynacji zadań związanych z realizacją polityki zdrowotnej Miasta Krakowa, poprawy warunków dostępności do świadczeń zdrowotnych – stworzenie warunków dla świadczenia usług medycznych o możliwie najwyższej jakości, profilaktyki i promocji zdrowia oraz upowszechniania zachowań prozdrowotnych przez działania edukacyjne adresowane do konkretnych grup wiekowych. Wykaz rekomendowanych do realizacji programów profilaktyki zdrowotnej na lata 2010 – 2012 przez: konsultantów wojewódzkich z danych dziedzin medycyny, samorządy zawodów medycznych, medyczne środowiska naukowe przedstawia się następująco:

1. Program prewencji otyłości, cukrzycy typu 2, nadciśnienia i miażdżycy.
2. Program edukacyjno-profilaktyczny wczesnego wykrywania raka piersi.
3. Program wczesnego wykrywania raka jelita grubego oraz nowotworów układu pokarmowego.
4. Program profilaktyki chorób tarczycy u kobiet.
5. Program prewencji raka prostaty.
6. Program profilaktyki chorób układu oddechowego, w tym astmy oskrzelowej.
7. Program szczepień ochronnych przeciw grypie po 65 roku życia.
8. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w grupie wcześniaków, zamieszkałych na terenie Miasta Krakowa.
9. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych i meningokokowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli.
10. Program wczesnego wykrywania zakażenia prątkiem gruźlicy.
11. Program profilaktyki astmy i chorób alergicznych młodzieży szkolnej;
12. Program profilaktyki wad postawy;
13. Program profilaktyki próchnicy u dzieci;
14. Program profilaktyki i edukacji przedporodowej „Szkoła Rodzenia”;
15. Program poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych dla dzieci niepełnosprawnych w szczególności w zakresie: szczepień ochronnych przeciw grypie, profilaktyki próchnicy, profilaktyki i terapii dzieci z autyzmem;
16. Program profilaktyki następstw dysplazji stawów biodrowych.

Konsultacje projektu Programu:

Projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2010 – 2012 został w okresie od dnia 6 lipca do dnia 15 października 2009 r. poddany konsultacjom społecznym. Wersję roboczą Programu przekazano drogą pisemną i elektroniczną do: konsultantów wojewódzkich z danych dziedzin medycyny, organów administracji rządowej i samorządowej, organów inspekcji sanitarnej, komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa, samorządów zawodów medycznych i samorządu aptekarskiego, świadczeniodawców z terenu Miasta Krakowa (publicznych i niepublicznych), organizacji pozarządowych, pracowników naukowych Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, rad i zarządów Dzielnic Miasta Krakowa, jednostki pomocy społecznej. Na podstawie powyższych konsultacji uzyskano opinie i uwagi następujących podmiotów i instytucji zdrowia publicznego: prof. dr hab. n. med. Jacek Bomba - Konsultant województwa małopolskiego ds. psychiatrii dzieci i

młodziży, prof. dr hab. n. med. Ryszard Lauterbach - Konsultant województwa małopolskiego ds. neonatologii, Adam Jędrzejczyk - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie, prof. dr hab. med. Andrzej Szczudlik - Konsultant województwa małopolskiego ds. neurologii, dr Tomasz Grądalski - Konsultant województwa małopolskiego ds. medycyny paliatywnej, dr hab. md. Leszek Brongel - Konsultant województwa małopolskiego ds. medycyny ratunkowej, Prof. dr hab. n. med. Wojciech Nowak - Konsultant województwa małopolskiego ds. chirurgii ogólnej, Krzysztof Kłos - Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera w Krakowie, Katarzyna Kruczak - Kierownik Przychodni Przyklinicznej i Wojewódzkiej Poradni Pulmologicznej Kliniki Pulmonologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, lek. med. Krzysztof Bederski - Z-ca Dyrektora ds. Lecznictwa Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II, dr n. med. Tomasz Mrowiecki - Konsultant województwa małopolskiego ds. chirurgii naczyniowej, dr n. med. Barbara Gryglewska - Konsultant województwa małopolskiego ds. geriatry, Aleksandra Niżankowska - Prezes Zarządu Uzdrowiska Kraków Swoszowice Sp. z o.o., Halina Polaska - Zarząd Główny Towarzystwo Rozwoju Rodziny Oddział w Krakowie, Stanisław Stępniewski - Dyrektor Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie, dr n. med. Wojciech Szwarczyk - Konsultant województwa małopolskiego ds. rehabilitacji medycznej, dr n. med. Alina Górniak-Bednarz - Konsultant województwa małopolskiego ds. okulistyki, dr n. med. Renata Godyń-Swędzioł - Dyrektor Szpitala Miejskiego Specjalistycznego im. G. Narutowicza, prof. dr. n. med. Krzysztof Składek - Konsultant województwa małopolskiego ds. alergologii, dr hab. Alicja Hubalewska-Dydejczyk - Kierownik Katedry i Kliniki Endokrynologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. dr hab. Zbigniew Szybiński - Collegium Medicum UJ, prof. dr hab. med. Krystyna Obtulowicz - Kierownik Zakładu Alergologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, dr hab. n. med. Marek Wyczółkowski - Konsultant województwa małopolskiego ds. urologii, prof. dr hab. n. med. Stanisław Majewski - Dyrektor Uniwersyteckiej Kliniki Stomatologicznej w Krakowie, Iwona Zapolska-Fitrzyk - Konsultant województwa małopolskiego ds. medycyny pracy, Małgorzata Lechowicz - Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Dr med. Mirosław Krysta - Konsultant województwa małopolskiego ds. chirurgii dziecięcej, Urszula Sanak - Dyrektor Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie, Płk lek. Piotr Gicala - p.o. Komendanta 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SP ZOZ w Krakowie, Józef Kurdziel - Dyrektor Małopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Krakowie, Halina Gociewicz - Z-ca Dyrektora Wydziału Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Krakowie, prof. dr hab. Jan Kulpa - Z-ca Dyrektora Oddziału ds. Organizacyjnych i Nauki Centrum Onkologii - Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie Oddział w Krakowie, Prof. dr hab. med. Leszek Kołodziejcki - Konsultant wojewódzki w dziedzinie chirurgii onkologicznej, Dr hab. med. Aleksander Garlicki - Konsultant wojewódzki, Prof. dr hab. med. Antoni Basta - Konsultant wojewódzki w dziedzinie położnictwa i ginekologii, Prof. dr med. Andrzej Urbanik - Konsultant wojewódzki w dziedzinie radiologii i diagnostyki obrazowej, Lek. dent. Iwona Sanak - Konsultant wojewódzki w dziedzinie stomatologii dziecięcej, Stanisław Madej - Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XVII Miasta Krakowa „Wzgórza Krzesławickie”, Józefa Grodecka - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.

W dniach od 21 października do dnia 6 listopada 2009 r. przeprowadzono II etap konsultacji społecznych Programu zamieszczając jego projekt na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej, zawierający zgłoszone uwagi i wnioski podmiotów i instytucji zdrowia publicznego z terenu Miasta Krakowa.

Należy podkreślić, że przyjęty zakres Programu nie obejmuje całości problematyki zdrowia mieszkańców Krakowa ani tym bardziej całości uwarunkowań mających wpływ na stan zdrowia. Przeciwnie, zagadnienia te w sposób zamierzony ujmowane są wąsko, tak aby w sposób w miarę konkretny odnosiły się do rzeczywistych kompetencji samorządu miejskiego. Należy bowiem wyraźnie podkreślić, że w dziedzinie organizacji ochrony zdrowia (a zwłaszcza finansowania systemu) obowiązujące w Polsce prawo oparte jest o zasadę centralizacji wynikającej z ustawy

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Także system Państwowego Ratownictwa Medycznego na obszarze województwa kompetencje planistyczne i decyzyjne przypisuje wojewodzie a rolę samorządu terytorialnego bardzo poważnie ogranicza. Ponadto instytucje realizujące zadania w ochronie zdrowia są bardzo rozproszone i obejmują wiele podmiotów administracji (w szczególności organów założycielskich dla zakładów opieki zdrowotnej) a także podmiotów pozostających poza strukturami władzy publicznej. Podkreślenia wymaga, że samorząd miejski nie posiada kompetencji koordynacyjnych w omawianej dziedzinie. Dodatkowym ograniczeniem jest przyjęcie założenia, że na stan zdrowia wpływa, zwłaszcza w perspektywie długoterminowej, niemal cała działalność komunalna. Dotyczy to przykładowo takich obszarów i dziedzin jak infrastruktura komunalna (i związany z tym stan środowiska naturalnego w tym zwłaszcza czystość powietrza, wody, ochrona przed hałasem), edukacja, poziom zamożności mieszkańców, dostęp do usług z zakresu rekreacji i wielu innych. Ujmowanie wszystkich uwarunkowań stanu zdrowia w ramach częściowego programu musiałoby doprowadzić do zastąpienia niemal wszystkich programów i strategii sektorowych. Zaproponowany zakres z jednej strony umożliwia więc skoncentrowanie się na kwestiach, w których Miasto może podejmować konkretne działania, z drugiej stanowi kontynuację dotychczasowych Programów przyjmowanych w analogicznym układzie od roku 2003. Takie ujęcie zagadnienia umożliwia ocenę realizacji Programu zgodnie z przyjętymi wskaźnikami także w perspektywie krótkoterminowej.

Podkreślenia wymaga to, że niniejsza uchwała, jest dokumentem programowym, określającym cele polityki zdrowotnej samorządu i nie stanowi samoistnej podstawy dla zaciągania zobowiązań finansowych przez Miasto Kraków. W treści uchwały kilkakrotnie zostało podniesione, że coroczny poziom wydatków na realizację poszczególnych zadań określony będzie w uchwałach budżetowych Miasta.

Prezentowany dokument uwzględnia stan prawny i faktyczny na dzień 30 września 2009 r.